

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 58.

ANULU XXIII.

Sabiu 24 Iuliu (5 Aug.) 1875.

Telegrafulu ese de doue ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei, pre afara la s. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte pârti ale Transilvaniei s' pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru int'la ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Telegrama.

+

Cernauti 3 Augustu. Inaltu Prêsântitulu Archiepiscopu si Metropolitu alu Bucovinei si Dalmatiei, Teofilu Bendella, a reposatu eri in Domnulu la bai'a *Franzensbad* (in Boemi'a). Immormentarea va fi Luniaici in Cernauti. *)

*) Telegram'a s'a intardiatu fiindu lini'a intrerupta.

Idei conducetorie.

II.

Lacun'a, carea trebuie sa dispara odata si din reminiscintiele trecutulu nostru, va fi cu anevoia de intregitu pre lânga medilócele istorice de cari dispunemu pâna in diu'a de astadi. Istori'a nôstra din seculii cei dintâiu ai erei crestine si mai a evului mediu intregu si cu acést'a dimpreuna a popóreloru din orientulu europénu sémema mai multu cu mitulu séu cu naratiunile, cari se enaréza si se asculta, fâra de a întrebá multu si enaratorulu si ascultatorulu, ca potu fi cele spuse cele enarate asiá. Istori'a nôstra si a popóreloru din orientulu europénu jace, dupa parerea nôstra, in cea mai mare si mai buna parte ingropata in archive oficiali, secrete si publice si in archive private.

Cu tóte aceste este unu imperativu alu interesulu celui mai mare a unui poporu cá sa scie cauzele procesulu desvoltárei se; cáci numai asiá se póte eliberá de superstitiunile cele daunóse ce i le infige in inima séu predilectiunea câtra sine séu antipathi'a si prejudetiulu strainu. Oglind'a trecutulu trebuie sa o avemu dinaintene, pentrucá sa ne putem face judecata despre frumseti'a séu nefrumseti'a presentulu si viitoriulu nostru.

Amu aflatu si aflámu justa superb'i'a nôstra natiunale pentru originea nôstra. In privinti'a acést'a istori'a ne vine asiá, precum este ea, binisioru intr'ajutoriu. Astadi putieni, fórté putieni necredinciosi au mai remasu, cari sa se indoiéscá de originea nôstra romana. Acést'a pentruca si fâra de istoria, cine cunóscé popórele romanice si cu deosebire pre italieni si cunóscé si pre români, trebuie sa dea adeverulu tributulu seu si sa recunóscá, ca români dntre Carpati, de pre siesurile Dunarei, Tisei si a Dnistrulu suntu de vitia romana. Dara nu numai constatarea originei ne mandresce, ci si operele strabunilor nostri, cari in seculii cei dintâiu, dupa asiediarea loru in tienuturile aceste invelitate mai inainte in intunereculu barbariei, le-au deschisu culturei. Ei n'au adusu in pârtile aceste numai bratie inarmate, ci au adusu si nenumerate bratie din tóta lumea romana, cari au aratu, au plantatu acestu pamentu, pre care ne aflámu si astadi, au adusu si bratie lucrátorie cu cari au scosu din pamentu visteriele cele mai bogate, au imbrasdatu tiér'a crucisii si curmediesii cu drumuri de acele, a câroru fragmente stau si astadi si marturisescu de soliditatea acelor strabuni, au facutu sa resara cetátile cele mai impopulate cá din pamentu. Din pustietátile cele primitive ei au facutu unu paradis. Inscriptiunile cele numeróse, ruinele si alte urme nedubitabile ce se ivescu

din pamentu in tóte dilele in cele mai multe pârti dovedescu ca si spiritulu nu a fostu neglesu. Cultulu, justiti'a, administratiunea, artele si industri'a nu au fostu mai putienu considerate, asiá incátu, déca le socotimu tóte la olalta si le asemenámu cu impregiurârile de atunci, trebuie sa recunóscemu, ca nu a fostu o vanitate cându s'a disu despre provinci'a Daciei, cea mai espusa in nordostulu estinsulu imperiu de pre trei continente atunci cunoscuté, ca este „*Dacia felix*.”

Fericirea inse dupa aparintiele istoriei, asiá cum o avemu, nu duréza multu, ba ea a fostu si in tempulu pâna nu disparuse de totu intrerupta. Rom'a erá prea betrana si prea cu multe peccate. Intrens'a se succedeau, cu putiene esceptiuni, tirani mari, incungiurati de tirani mici, cari voiau sa traiesca numai din asudórea provinciiloru. O uria, se vede, din caus'a acést'a si ramurile ce lejuneale ei. De aceea revolutiunea provincialiloru din Daci'a sub Regiliu. Invasiunile din nordostulu Europei conturba firulu desvoltárei de totu. Se vede ca a fostu scrisu in cartea provedintiei sa se nasca o lume nôua pre alte base si asiá edificiuulu celu vechiu a trebuitu sa cada.

Spatiulu nu ne iérta sa tienemu pasu de pasu cu istori'a spre a trece in revista tóte evenimintele, dara nici scopulu nostru nu este acel'a. De aceea vomu atinge numai momentele cele mai insemnate din trecutulu nostru.

Câtra finea secululu alu cincilea partea apuséna a imperiulu romanu a caditú cu totulu. Regate nôue se ridica pre teritoriulu lui cu numiri nôue, cu numirile popóreloru cari immediatu cautau resturnarea celoru premergátorie. Partea resariténa remane in giurulu centrulu seu celui nou, Constantinopolea, inse nu in o pace neturburata, nici in limitele sele nestirbite. Daci'a este dejá inainte de impartirea imperiulu in occidentale si orientale unu teritoriu nesiguru alu imperiulu, care astadi apare in, si mâne afara din periferi'a imperiulu. Unii o facu perduta pentru imperiu inca din secululu alu treilea. Alti o gasescu in legatura cu imperiulu si in secululu alu patrulea*), cincilea si alu sieselea d. Chr. Chiaru si scirile cele multu banuite ale notariulu anonimu punu ducelu Memurutu cuvinte in gura, din cari se vede, ca si in secululu alu nóuelea si alu diecelea, la venirea si asiediarea magiariloru in pârtile nôstre, esistá ore care referintia suzerana intre tienuturile nôstre si Constantinopole, o referintia, pre carea insisi magiarii in periodulu celu dintâiu, celu putienu pentru forma, nu au ignorat'o primindu de acolo coróna si manteu'a regale. (Ceea ce se sustiene despre corón'a ung. ca aru fi dela Pap'a Silvestru II e in contradicere cu fapt'a, cáci corón'a si manteu'a regala pórtá semnele cele mai invederate grecesci, séu constantinopolitane.)

Este adeveratu ca in valurile invasiuniloru, incependu dela finea secululu alu treilea d. Chr. pâna in secululu alu nóuelea, cându se frânse puterea Avariloru cu totulu, patri'a nôstra n'a potutu prosperá si nici populatiunea cea stabile, petrile, preste cari treceau undele invasiuniloru. Barbarii, cari veneau, cându alungati de alti cersindu locuri si scutintie in

*) Se tiené de prefect. illyrici orient si erá impartita in 6 provincie.

limetele imperiulu, cându cá sa se nutrésca si imbrace din pradile laboriosiloru locuitori stabili, dupa natur'a loru, nu puteau inaintá, ci numai impedeáu si prosperarea celoru stabili. Barbarii cu invasiunile loru, este naturalu, ca au deprimatu si simtiulu locuitoriloru stabili câtra staruinti'a de a face si produce, pentru ca jace in firea omulu de a nu fi aplecatu a lucrá si aduná numai pentru cá alti sa vina si manance dea gat'a. Inse dupa frângerea puterei avare, cându pârtile aceste locuite de romani devenira eliberate si desiertate de barbari, erá datori'a cea dintâiu a romaniloru a se consolidá, a se intari pentru alte tempestáti eventuale.

Cauzele pentru ce nu s'a facutu acést'a inca nu le scimu cu siguritate. Póte ca precum preste multe alte pârti ale istoriei s'au facutu lumina se va face odata si preste partea acést'a. Vedemu inse efectulu, carele este desolarea romaniloru in ducate mici, pre cându se aréta cea din urma invasiune in pârtile aceste, invasiunea magiariloru séu a unguriloru, cu carea se incepe unu periodu nou, unu periodu de mare insemnate si in istori'a poporulu nostru. Aici dâmu preste cea dintâiu eróre principale politica a româniloru.

(Unii ómeni se scutescu de multa bataie de capu cându tratéza periodulu invasiuniloru. Ei iau legiunile romane si coloniele si cu catielu si purcelu le trecu Dunarea si facu acolo o Dacia nôua. In Daci'a vechia se urméza apoi barbarii cá intr'o gradina pustia, carea pre urma, dupa deducerea acestoru istorici, remane in proprietatea ursiloru si lupiloru si pre români ii aducu domnii cei ce venira in urma numai dupa celi trebuie, cá servitori si pastori in secululu alu treispredecelea.

Cumca aceste asertiuni cu tendintie, preste cari spiritulu secululu nostru, care da tuturoru popóreloru dreptu egal de esistintia, au trecut, se voru dovedí de fâra fundamentu, nici ca ne indoimu, si de aceea noi le atingemu aici numai cá o curiositate, totu odata inse si cá o disarmonia in desvoltarea istoriei, carea precum a fostu de insemnate in trecutulu cu tóte peccatele trecutulu asiá are sa fia in viitoriu, ba inca mai multu, cându amu fi in dreptu sa sperámu ca peccatele trecutulu nu se voru mai repeti.)

✕ Din *Vien'a* se télegrafá alaltaeri cá scirea despre so'irea principelu Milanu se adeveri. Ieri fu primitu in audientia la imperatulu, carele ii chiarifica cá Serbi'a trebuie sa fia pre pace, cáci acést'a este si voi'a Rusiei si Germaniei.

✕ Scirea, ca principele *Milan* din Serbi'a a plecatu in fug'a mare la *Vien'a*, va surprinde de siguru tóte cercurile politice. Intre combinatiunile ce le provóca cu sil'a starea momentana a lucruriloru in orientu, o atare escursiune nu a avutu locu pâna acum si nu vomu poté aflá usioru caus'a care a indemnatu pre principele Serbiei sa paraséscá tiér'a sea intr'o epoca de totu critica si sa faca o caletoria atátu de departata. O scire, care vine preste Prag'a din principatulu Serbiei, ne spune, ca unu plenipotentiatu alu Portiei s'aru aflá pre drumu câtra Belgradu, pentru a cere

o dechiaratiune franca de neutralitate, nedandu-i-se acést'a, Pórt'a s'aru vedé indemnata a se asigurá de neutralitatea Serbiei prin medilóce pipaibile, mai inainte póte printr'unu apelu câtra marile puteri pre basea tractatulu de Parisu si eventualu prin ocuparea principatulu cu trupe turcesci. Presupunendu ca este adeverata scirea de mai susu, amu poté crede, ca principele Milanu caletoresce la *Vien'a* spre a cere unu ajutoriu pentru Serbi'a care e periclitata; séu o interventine amicabila. Pretensiuni de neutralitate séu de desarmare, concomitate de somatiuni, cari au caracterulu unui ultimatu, nu suntu ce-va nou in istori'a diplomateca a dileloru nôstre. Atari actiuni diplomatece amu vediatu in anii 1859 si 1866, cari fiindu respinse in Turinu, Dresd'a, Hannover'a si in Kassel provocara resbelele cunoscuté. Combinatiunea acést'a n'are inse base solida si noi nu scimu, déca Pórt'a a tramisu séu nu „unu venatoriu de câmpu“ la Belgradu. Déca s'a tramisu, atunci la tóta intemplantrea trebuie sa calculámu si cu complicatiuni serióse; dara si in casulu acést'a se póte presupune, ca va succede actiunei diplomatice a poteriloru sa retiena Pórt'a dela atari resolutiuni precipitate. In momentulu acést'a Austri'a n'are nici unu ambasadoru in Constantinopole, unde influenti'a personale a unui diplomatu póte sa faca mai multu cá in ori-care alta capitala din Europ'a.

Revenindu la caletori'a lui Milanu avemu sa cautámu ans'a nu atátu in complicatiunile din *Ertiegovin'a*, cátu mai multu in intemplárele ce se petrecura intre marginile acestui principatu in tempulu din urma; agitatiunea de pre tempulu alegeriloru, care fâra nici o reserva se ageresce prin manoperile partidei estreme, se dice, ca a ajunsu pâna la unu gradu asiá de mare, cátu persónele cele mai notabile au aflatu de bine si oportunu sa paraséscá patri'a. Serbi'a este unu pamentu vulcanicu, patimele fierbu in tr'ens'a inca cu o potere elementaria si nu suntu inca infrenate prin datine si conventientia. Antecesorulu principelu de acum a caditú in parculu din *Top-sideru* lovitú de glóntiele asasinatiloru, pentru ca nu a potutu sa faca din Serbi'a unu „*Piemontu orientalu*“ si sa devina unu *Victor* Emanuelu pre insul'a balcanica. Reminiscintiele sangeróse din vér'a anulu 1868 se póte ca au cuprinsu sufletulu principelu actualu alu Serbiei si l'au determinatu cá togm'a acum cându undele agitatiei natiunale se infla totu mai tare, sa se feréscá de torintele ce-lu amenintia cu perire. Astfelu caletori'a temporara usioru s'aru poté schimbá intr'unu esilu durabilu si Serbi'a aru dá impulsulu la nascerea complicatiuniloru serióse in orientu.

Lucrurile in orientu au ajunsu la unu stadiu, cátu ori-ce intemplantrea extraordinaria destépta unu simtiu de indispositiune. Asiá se anuncie din Bucuresci, ca principele Carolu din Romani'a s'a bolnavitu. Telegrafulu din norocire adauge, ca dupa raportele mai nóue din manastirea *Sinai*, unde se afla principele, acést'a s'a reînvarsatosiatu dejá; dara fâra de a vrea ne aducemu aici aminte, ca déca principele Carolu neavendu urmatori si ne vrendu fratele seu a se calificá pentru a fi successoru lui, aru fi reposatu, atunci principatele unite, cu tóte

ca la 1866 s'au pronunțiatu pentru ereditatea monarhiei, aru fi ramas de faptu fără regentă, o naia fără carmăciu predata valoriloru și venturiloru. Eventualitatea e destulu de serioasă pentru a ne face sa ne cugetăm. Principatele dela pacea ce s'au incheiatu la Cuciuc-Cainargi înainte cu o suta unu de ani, au provocatu cele mai mari perpleșități pentru diplomați. Se pare ca in privința acest'a ele si voru paștră vechiulu renume. Ori ce voru aduce evenimentele mai de aprôpe, noi sperăm, ca pacea nu se va conturbă. Diplomati'a va esoperă o resolve pacifica a cestiuniloru incurcate ce punu spiritele într'o nelinise și fierbere continua. F.

Din Ragusa se telegrafăza ca insurgentii fura respinsi la Crupa si s'au retrasu in munti.

Din castrele revoltantiloru din Ertiegovin'a se raportăza diariului „Glas Cernagorca“ ce apare in Cetinje urmatorele :

„Turcii nostri se încerca in ori ce modu sa ne descurăgieze, ei punu intrebarea, ca peri-voru Bosni'a si Hertiegovin'a, si apoi respundu : „Da, ele voru perî, pêntruca muscaniloru (rusulu) nu mai este amiculu Raiailoru, ci alu padisiahului, elu s'a infratitu cu acest'a de totu, ambii tiari suntu cumetri. Guvernorulu nostru, unu peccatosu be-trân, aduna munitiune si negociăza într'ascunsu cu Obrenovicu, elu inca este amiculu turciloru, pentru ca cu ei o pôte duce mai bine decâtu cu raiaii.“ Acest'a escita ingrigiri in poporulu din Ertiegovin'a si densulu se intrăba, deca este in realitate adeveratu acestu lucru. Si Cesarulu din Vien'a ? se intrăba mai departe, acela dora n'a caletoritu pre nimicu intre atâte strapatie mari prin Dalmati'a, la tóta intemplantu elu a urmaritu unu scopu si a avutu in vedere Hertiegovin'a. Si aci respundu turcii : „Elu nu se va indusmanî cu Sultanulu, dovăda suntu ordurile cele multe ce le a donatu densulu lui Vali si celoru ce-lu incungiura ; si Austri'a va ajunge la tienta mai bine cu turcii decâtu fără de densii.“ Si asiã dara noi amu fi parasiți de tôte laturele, dara acest'a sa nu ne descurăgieze. Insusi sultanulu, dupa cum se pare, vrea sa ne

venda la amicii sei cei buni si deca ne demanda sa ne supunemu domnirii unui vlahu (=strainu), noi i vomu dechiară linisciti, ca pâna cându mâ-nile nôstre voru puté purtă arme, nu voru fi strainii domnii nostri.“

Cu aceste vrea sa latiésca organulu montenegrinu intre poporulu din Hertiegovin'a ide'a, ca acest'a tiéra trebuie sa vina numai sub domni'a Muntenegrului, unu planu acest'a, care se pare ca nu este nou in Cetinje.

✕ In Romani'a domnesce de unu tempu încôce o lupta de totu nefericita intre partide, pre cari noi nu scimu cum sa le mai numimu decâtu dora partid'a dela putere si partid'a carea nu e la putere. Luptele aceste au aflatu resunetu si in press'a cea mare a Europei. In cele urmatórie reproducemu si noi unu articulu publicatu in „Le Constitutionnel“ din Parisu. Eata ce dise acestu diurnalu :

„De cându cu alegerile generali in Romani'a, cari au datu partidului conservatoriu, in camerele acestei tieri, o majoritate imposanta, se petrecu aci fapte, pre cari le constatăm cu regretu si cari suntu de natura a inspiră seriose nelinisciri.

„Radicalii români — acestu statu teneru posedă, cá si statele cele mai inaintate ale occidentului, unu partidulu radicalu — neputandu-se consolă ca este exclusu dela putere pentru mai multi ani, se dá la nise manopere, cari nu denotă tocmai unu escesu de patriotismu. Ei arunca la manifeste pline de atacurile cele mai violente contr'a guvernului lor ; respandescu in strainatate corespondentie cari descriu situatiunea tieri lor sub colerile cele mai posomorite si in cari se gasescu de tôte, afara de acea moderatiune care este semnulu sigurulu adeverului.

„Deca aru fi sa credemu aceste documente, ministerulu Catargiu s'aru fi facutu culpabilu de cele mai mari fapte rele ; violatiunile de drepturi aru fi nenumerate, nedreptățile aru fi nesfirsite ; elu n'aru mai fi respectandu nici morala, nici probitate, nici lege, nici constitutiune, nici chiaru simtiementulu patriei. Libertățile individuale nabusite, justiti'a corupta, natiunea coplesita de impositie, alegerile

falsificate, tôte sorgintile avutiei publice sleite : eata tabloulu ce ne descrie radicalismulu românu despre administratiunea actuala a tieri sele.

„Nu e de trebuintia a fi cine-va la fati'a locului, spre a recunósce esageratiunea acestoru asertiuni : acest'a e limbăgiulu tuturoru opostiuniloru factiose. Trebuie inse a-si aduce cine-va aminte de epoc'a cându se află la putere acestu partidulu, care se intitulăza „natiunali-liberalu“. Si la acea epoca simpatiele nôstre erau castigate Romaniiei, care se numiá pre atunci Franci'a orientului, fără indo-iela pentru ca este oper'a Franciei. O aperăm atunci contr'a pretensiuniloru esagerate ale Portiei si o sustineam chiaru contr'a preventiuniloru propriiloru nostri guvernanti, cari n'aveau nici o incredere in partidulu care erá la putere in Bucuresci. Sarcin'a nôstra, e adeveratu, nu erá usióra.

„Pre fia ce minutu, telegrafulu ne aducea noutatea despre vre-o nebunia a acestoru domni, cari faceau nelinise puteriloru garante. Aci ei protegiau mai multu séu mai putienu pre fatia comitetele revolutiunare bulgare, séu tramitěu emisari la Belgradu spre a dá mân'a cu marele partidulu serbescu. Aci se dedéu la manifestatiuni ostile contr'a unguriloru si cautau a le instrainá pre români din Transilvani'a ; aci, in fine, vorbiau sa taie in bucăti pre turci si se faceau suspecti la tóta lumea, punendu inainte proiectulu nebunescu alu creării unui regatu dacu care sa intrunésca sub unu acela'si sceptu tôte popórele de origine romana. Intr'unu cuventu, ei intretienéu la regiunile Dunarei o asiã stare de agitatiune încátu puterile sfersira prin a consideră presentia lor la putere cá unu periculu pentru ele si, dupa representatiunile loru staruitóre, principele Carolu a trebuitu sa caute consiliarii sei in partidulu moderatu.

„Ceea ce se produse la acea epoca s'aru reproduce neaperatu din nou, deca acestu partidulu agitatoriu aru veni din nou la putere. Căci, partidele au traditiuni cari le inlantiescu, legaturile de cari nu se potu deslegá : partidulu care a fostu agitatoriu totu agitatoriu va fi. Ei aru face din acésta Romaniie o Romaniie turburatória, precându ea adi e liniscita, si pre cându tôte puterile intretienu astadi cele mai

bune raporturi cu dens'a, si a cărei prosperitate dá o desmintire eclatanta posomoritului tablou ce facu corespondintiele autografiate ale nationaliloru liberali români.

„Puterile europene suntu informate de cătra agentii loru asupr'a stărei Romaniiei, si diuarele din tiéra cá si cele din strainatate suntu pline de documente cari probăza ca se muncesce in acésta tiéra. Se construescu drumuri de feru, siosele, spitaluri, casarme ; tôte intreprinderile utile suntu incuragiate aci si impinse cu activitate. In fine, creditulu Romaniiei, acestu termometru infalibilu alu adeveratei prosperitati a unei tieri si a increderii ce inspira guvernulu seu, este egalulu si chiaru superioru creditulu multor state. Cele dóue imprumuturi din 1864 si 1870 suntu preste pari, si s'a facutu o nóua emisiune in conditiuni cari aru fi avantagióse pentru tieri mai mari si mai populate.

„In tôte acestea nu e nimic'a, ni se pare, care sa tradeze situatiunea precaria de care ni se vorbesce, miseri'a ce se anuncia si mai cu séma acea pretinsa isbucnire a indignatiunii populare contr'a guvernului. Popórele indignate nu suntu de ordinariu nici atátu de liniscite, nici atátu de laboriöse, si natiunali liberali din Bucuresci trebuie sa se fi uitatu prin prism'a imaginatiunii lor ratecite.

„Ceea ce este sigurulu pentru noi, este ca acésta agitatiune a radicalismulu românu este unu periculu pentru acésta tiéra cá si pentru Europ'a. Puterile urmarescu cu unu ochiu atentivu tôte evenimentele, alu căroru teatru este astadi orientulu, si nu credemu cá ele sa fia dispuse a tolerá aci o stare de lucruri care, la unu momentu datu, aru puté sa turbure pacea generala : aru fi bine cá radicalismulu românu sa nu uite cătusi de putienu acest'a.“

✕ Afaceri române.

Tratatulu austro-românu.

Nuvel'a urmatória este publicata de jurnale :

„Guvernele austro-magiare si ace-l'a alu Romaniiei au parvenitu in fine a se intielege relativu la conditiunile conventiunei comerciale, prin reusit'a

FOISIÓRA.

✕ Studii essegetice.

Partea I.

C A P U I—IV.

Venirea lui Iisusu in lume. Contactulu cu lumea.

Sectiunea I.

CAPU I.

I. Dumnediu Cuventulu eternu iá chipu omenescu in persón'a lui Iisusu Christosu fiulu lui Ddieu. — II. Marturisirea lui Ioanu botezatorulu despre densulu. — III. Alipirea invetiaceiloru de densulu.

I. Vs. 1—18. Introducerea intregii evanghelie.

(U r m a r e.)

Vs. 51. Si a disu: adeveru adeveru graiescu vóue.

adeveru, adeveru — in originalu ἀμὴν ἀμὴν. Terminulu ἀμὴν este de origine aramaicu*), trecutu in limb'a ebraica, cu insemnarea: adeveru, credintia, acuratetia. La Mateiu si Marcu cuventulu aminu, ocure simplu, la Ioanu inse duplicatu. Prin acésta duplicare, dupa limb'a aramaico-ebraica, cuprinsulu cuventului se potenciăza: amin amin (ἀμὴν ἀμὴν) dela aramai-

culu : = amèn amèn à = adeveru, adeveru dicu ; iéra in greca repetiendu terminulu dupa limb'a originale, verbalu „dicu“ s'au tradusu in gréca prin λέγω.

In versiunea româna cuventulu ἀμὴν=amin la Mat. si Marcu lasatu „amin“, iér' la Ioanu ocure tradusu in trei forme deosebite, si lasatu si amin. In acestu Vs. (51), la 3, 5, 11. este tradusu dupa intielesulu lui etimologicu cu adeveru, adeveru, la 3, 3. cu adeveratu, adeveratu, iéra la 5, 19 cu adeveru (neduplicatu).

De aci inse pâna la fine este lasatu amin, amin vedi : 5, 24. 25. 6. 26. 32. 47. 53. 8, 34. 51. 11, 1. 7. 12, 24, 13, 16. 20. 21. 38. 14, 12. 16, 20. 23. 21, 18.

Traducerea acestui terminu in 4 forme nu este nici decâtu acceptabile, cu atátu mai vertosu, cu câtu dela inceputu pâna la fine are totu acela'si intielesu.

Séu sa intrebuintiamu cuventulu precum l'a intrebuintiatu Evangelist. cu amin, séu deca ne mai convine sa-lu inlocuim cu adeveru*).

Iisusu intorcendu-se cătra toti in-

*) De sine se intielege ca deca Evangelst. n'a aflatu de lipsa a introduce in limb'a greca, dupa intielesulu lui, pentru noi inca mai bine va fi, deca vomu urmá pre Evangelistu, lasându preste totu: aminu.

Despre insemnarea terminului aminu in diferitele locuri din s. scriptura, vedi: Griech.-Deutsch. Wörterb. z. neuem Testam. Dr. Schirlitz. Ed. III.

Giesen, 1868.

vetiaceii sei, acum Ioanu, Iacobu, Simonu Petru si Natanailu, dice: dicu vóue: de acum ve-ti vedé ceriulu deschisu si angerii lu Ddieu suindu-se si pogorindu-se preste fiulu omenescu. Prin aceste cuvinte lis. 'si desémna activitatea sea mantuitória, carea se incepe cu capitlulu urmatoriu. Aceste cuvinte a lui lis. suntu introducerea la activitatea sea — Ve-ti vedé ceriulu deschisu — comunitatea sea cea mai intima si mai viua cu Ddieu Tatalu, precum se documentăza prin nenumerate citate, asiã : 5, 17. 6, 44. seqq. 8, 19. 12, 45. 14, 9. seqq. 16, 15 s. a. si mai pre susu 10. 30. si angerii lui Ddieu . . . : poterile ddieesci in servitiulu seu, cu cari va lucră minunile atátu in doctrin'a spirituale, câtu si materiale, sensuale, cum : saturarea multimei, vindecarea schiopiloru, orbiloru si invierea lui Lazaru, culmea căror'a : mórtea invierea si inaltiarea sea la ceriuri.

Iis. aci cá si in alte locuri vorbesce metaforicu, si intielesulu nu este a se cautá in litera ci in spiritulu. Nu intielege deschiderea reale a ceriului cá la botezu (Mat. 3, 15. Luc'a 3, 21. Marcu 3, 16.) unde sinopticii vorbescu de deschiderea ceriului, si prin pogorirea angeriloru, nu aretarea angeriloru cá Mat. 4, 11. Luc'a 2, 9. 13. 22, 43, ci o profetia, prin carea aréta venitoriulu seu in cea mai intima legatura cu Tatalu din ceriu si poterile ceresci, angerii, subordonate vointiei sele. Totu in acésta metafora vedemu o legatura strinsa a noului Israilu, a Testamentului nou, cu vechiulu Israilu,

cu Testam. vechiu. Prin o alusiune simbolica la inceputulu vechiului Israilu se face alusiune la inceputulu noului Israilu, prin cari ambele se punu in strinsa legatura. — La inceputulu vechiului Israilu 1. Moise, 28, 12. angerii se suie si se pogóra annunciandu lumei apropierea guvernărei ddieesci, inceputulu vechiului Israilu, aci (Vs. 51.) si in decursulu Evangheliei — se anuncia lumei pogorirea indurărei ddieesci pre pamentu, inceputulu noului Israilu preste fiulu omului (in orig' υἱος τοῦ ἀνθρώπου, au cá preste totu unde ocure acésta expresiune : de aceea cá sa fimu fideli originalului sa nu dicemu fiulu omenescu, ci fiulu omului). Iisusu se aréta pre sine cá subiectulu si obiectulu, cá tienti'a si centrulu actiuniloru poteriloru ddieesci. Elu, afara de o singura esceptiune (4, 26); si acest'a mai in secretu, nu se numesce pre sine Messi'a, ci fiulu omului. Acest'a o face cu scopu, cá : din faptele sele sa-lu cunósca ómenii ca elu este Messi'a celu promis, — elu nu se impune pre sine, cá Messi'a*), nu se declara insusi de atare, ci lasa cá faptele lui sa convinga pre ómeni ca elu este. Mai apriatu vedi la Mat. 16, 13.—17. Numele de fiulu omului lu aflăm si la Daniilu 7, 13.

(Va urmá).

*) Precum acest'a a facut'o Mahomedu.

*) Limb'a aramaica este unu ramu din limb'a asiã numita siriaca, de carea se tienea si cea ebraica. Totu din acésta limba se mai formăza unele ramuri cea canaanitica si feniciana. Cu aceste limbi fiindu ebraic'a inrudita, aflăm prin s. scriptura termini cari suntu imprumutati dintr'ensele. (Vedi intre altele Gesenius. Grammat. ebr. Edit. 21 Leipzig 1872 Einleitung. 51. p. 1).

comitelui Andrassy de a trece preste dificultățile slevate de unguri în privința impositului de grâne și de români în privința acsisului în orășe. Convențiunea va fi în curendu supusa aprobării parlamentului României.

„La primă vedere, s'aru paré ca totulu este arangiatu, ca dificultățile de diferite naturi slevate de acésta laborioasă convențiune sunt aplanate, ca nici unu dreptu nu este sacrificatu, bá nici chiaru vatamatu.

„Ei bine! totulu nu s'a aplanatu, tóte drepturile nu sunt respectate, și, cu risicul de a turburá unu acordu sinceru, ne grabim a aretá, — déca va mai fi inca tempu — deplorabilulu refusu de justitie ce se pregatesce la București.

„Déca în adevéru compara cineva textulu convențiunei cu raportulu ministrului afacerilor straine alu României, se vede ca ea dá dreptulu românilor de a posedá pamenturi și case în Austro-Ungari'a, dară nu israelitilor (?) Tratatulu stipuléza în adevéru ca „ori-ce supusu austriacu are dreptulu sa cumpere bunuri și case în Români'a, se facă aci comerciulu în deplina libertate, afara de individele care sunt supuse legeri din 1864. Dară, acésta lege din 1864 nu permite de câtu strainilor crestini sa cumpere bunuri séu case în Români'a, și interdice acestu dreptu jidovilor. Aci este dară, pentru jidovii austriaci, o adevératá interdictiune. Dară, în Austri'a, nu domnesce óre o deplina egalitate civica? Jidovii n'au ei acolo aceleasi drepturi cá crestini?”

„In articolulu I alu convențiunei, se dice ca „ori-ce strainu va puté sa trafice în deplina libertate în Români'a, afara de acei'a în privința caror'a esista dejá legi;“ și nu esista legi de câtu numai în privința jidovilor!

„Cá proba de aceste legi și de situatiunea ce ele facu jidoviloru, iata unu faptu:

„Acum trei ani, comunitatea israelita din București a cuperatu unu locu pentru o scóla. Tribunalulu a refusat pãna acum sa legalizeze actele de acuisitiune, fiind-ca este vorb'a de jidovi. Comunitatea a fostu dară nevoita sa faca acuisitiunea pre numele unu crestinu, maiorulu Algiu (!)

„Astfelu guvernulu român u va face pre Austri'a sa adopte o convențiune care virtualmente esclude pre jidovii dela beneficiulu ei.

„Discutiunea este iminenta în camer'a romãna, debaterile voru fi de siguru incepute cându va aparé acestu numeru: noi am datu celu putienu strigatulu de alarma, amu aretatu opiniunei publice nedreptatea ce se propune sa se sancționeze, amu aretatu Austriei curs'a ce se intinde bunei sele credințe, guvernulu român discreditul ce aru aruncá asupr'a lui consacrarea oficiala a unu refuzu de justitie indeplinitu în cunoscintia de lucruri.“

„Tr. Carp.“

Isid. Cahen.

(Archives Israelites N. 14)
15 Iuliu 1875.

Protocolulu

siedintiei „Reuninunci preotiloru români gr. or. din protopresbiteratulu Chisineului“ ținuta la 9 Iuliu 1875 în Chisineu.

1. Dlu presiedinte ordinariu Petru Chirilescu, deschide siedintia, face cunoscutu, cumca statutele Reuniunei nóstre sunt aprobate de Ven. Consistoriu diecesanu; pre bas'a caror'a suntemu avisati a ne constitui definitiv.

Se ia la cunoscintia cu placere și aplause.

2. Deschidiendu-se siedintia dlu presiedinte provóca adunarea cá sa-si aléga unu notariu interimalu, care sa duca protocolulu pãna la constituirea Reuniunei

De notariu interimalu se alege preotulu Mihaiu Sturz'a.

3. Dupa acésta se procede la constituire pre bas'a §§. 9 și 15 din statute. Si se propune de v. presiedinte: Ioanu Cornea parochu în Chisineu; de notari Mihaiu Sturz'a parochu în Siepreusiu și Mihaiu Leucuti'a parochu în Simandu; de casariu Nicolau Petrila parochu în Macea; de controloru Georgiu Chirilescu parochu în Chitighazu

Se primescu.

4. Dupa alegerea oficialiloru, se propune alegerea unu comitetu de 6 membri, în intielesulu §. 13 din statute. Aci se propunu de membrii Ioanu Avramu parochu în Misi'a; Petru Zeldesianu par. în Siclau; Iosifu Besianu par. în Giul'a; Georgiu Vasiarhanu par. în Talposiu; Constantinu Popoviciu parochu în Comlausiu; și Ioanu Popoviciu parochu în Nadabu

Acésta propunere inca se primesce și reuniunea se dechiara de constituita.

5. Dupa constituirea reuniunei Mihaiu Sturz'a, — în intielesulu § 4. lit. b) din statute, propune de membrii onorari ai reuniunei: pre Escelenti'a Sea Dlu Mironu Romanulu Metropolitu românilor gr. or. din Transilvani'a Ungari'a și Banatu; pre Ilustritatea Sea D. Ioanu Metianu episcopulu român u gr. or. alu Aradului; pre Ilustritatea Sea D. Ioanu Popasu episcopulu rom. gr. or. din Caransebesiu; și în urma pre ilustrii dñi Antoniu Mocioni și Dr. Alessandru Mocioni; cu acea adaugere, cá sa se provéda cu diplome din partea reuniunei

Se primesce cu unanimitate și cu aclamatiuni de: „sa traiésca!“

6. Dlu presiedinte Petru Chirilescu mai propune de membrii onorari pre dñii: Andreiu Popu Vicariulu episcopescu gr. or. dela Oradea-mare; Alessiu Popoviciu advocatu în Comlausiu, Florea Varg'a jude regescu în Chisineu; Ioanu Borbol'a proprietariu în Curtieiu

Acésta propunere inca se primesce cu: sa traiésca!

7. Dupa aceste Mihaiu Sturz'a în intielesulu §. 12. lit. e) din statute propune a se alege o comisiune pentru lucrarea unu operatu, referitoriu dela meliorarea dotatiunei preotiesci; care va avé a-lu substerne a unarei generale a reuniunei, spre aprobare: și acésta mai departe la Consistoriu și sinodulu eparchialu

Acésta propunere inca se primesce și se alegu cu unanimitate urmatorii: Dlu protopopu Petru Chirilescu, Ioanu Cornea, Mihaiu Sturz'a și Ioanu Avramu.

8. În urma notariulu actualu Mihaiu Sturz'a, saluta pre membrii reuniunei pentru ca s'au adunatu în numeru asiá frumosu, și-si esprima parerea de bine, — dandu lauda lui Ddieu atotu poterniculu. — pentru ca ni-au ajutat a ne ajunge scopulu acestu doritu, și ne-amu potutu reuni cu cugetele nóstre, formandu-ne intru unu corpu morale, solidu și tare; cá asiá cu puteri unite sa putemu propagá: dreptatea, moralitatea și voi'a lui Ddieu, care este devis'a nóstra. Apoi propune cá dlui protopopu Petru Chirilescu, care a statu neobositu în fruntea nóstra, spre ajungerea acestui scopu, sa i se esprime multiamita protocolara.

Se primesce, și dlui prot. Petru Chirilescu prin acésta i se esprime multiamita protocolara.

Cu aceste siedintia s'a incheiatu. Chisineu, la 9 Iuliu 1875.

Mihaiu Sturz'a,
not. reuniunei.

Din protopresbiteratulu gr. or. alu Ternavei superioare în 5 Iuliu 1875.

(Urmare și fine.)

Din datoriile active nu se incasédia cu anii nici o pará nici baremu interesele și asiá se urca capitalulu dela vre-o 20 fl. la 100 fl. și mai în susu și în urma devenindu debitoriulu

insolventu — de cari nu suntu putieni —, prin acea patimesce biseric'a dauna ireparabila. — Comitetele parochiali credu ca si facu datorintia în privința acésta, aducendu în siedintiele loru concluse, dară episcopii, — cari participa și ei la siedintiele comit. paroch. unu ce ce nu consuna cu stat. organ. — suntu prea indiferenti, nu le esecutédia pre acelea, sub pretestu ca nu voiescu sa belésca pre poporu dupa cum se esprima câte unulu, vrendu prin acésta a-si aretá órecare bunatate cátra acél'a firesce cá sa-si póta ajunge scopurile loru cele egoistice și marsiave Nu esagerezu on. dle redactoru! cându spunu acéstea ca chiaru amu fostu nenorocosu a audí din gur'a episcopulu nostru Teodoru Danu din Nadesiulu sasescu, — cându eu si impreuna cu mine și altii amu staruitu pre lãnga aceea cá datorii bisericeii sa se incaseze odata tóta și sa se depuna la locuri mai sigure, dară mai întâiu sa se acopere spelele bisericeii cá sa nu mai fimu construsi a imprumutá bani pre sém'a acéstei'a și inca dela d-sea cu procente mai indoite, de cum ii are biseric'a alocati, — strigandu în gur'a mare între poporu: „eu nu voiescu sa tragu pre ómeni, — sa le iau hainele și pelea și vit'a din jugu; voru platí cându voru platí; datorii'a nu o manca lupu; biseric'a póte asteptá etc.“ Aci apoi sta totu graiulu, amutiesce limb'a preotulu, pentruca pre care va partini poporulu? pre acél'a carele dice ca se platésca ce este datoriu fia-carele, ori pre acél'a carele dice ca nu? Lucru naturalu ca pre celu din urma. Och! vai si amaru de poporulu, carele nu dá credientu și nu asculta de consiliele și povetiele cele bune ale parintelui seu sufletescu, carele este gat'a a-si pune si sufletulu pentru oile sele cuventatóre, ci se ia dupa vorbele cele góle ale unoru ómeni interesati, farisei, cari sémana fórté tare cu mormentele cele spoite, iera în lantru suntu pline de uriciune. Iera voi episcopiloru, casi procedeti astufeliu în afacerile oficiulu ce imbracati, bagati de séma, cá nu cum-va facendu altor'a bine — care este numai de parere — sa ve faceti vóue reu; aduceti-ve aminte si de acea ca vrendu a eliberá pre cine-va de sub vre-o sarcina, va trebui sa o purtati voi insi-ve!

Cimiteriele, locurile de odichna ale trupuriloru proto-parintiloru și fratiloru nostri, în cele mai multe comune suntu deschise și asiá mormintele acestor'a se calca de vite, cari pre alocurea se fréca și de paretii bisericeii, se rima de rimatori, unu ce cu totulu totu necuviinciosu. În zedaru publica preotulu în biseric'a cá parochienii sa inchida cimiteriulu, ceea ce subsemnatulu o amu facutu de nenumerate ori cu alte ocațiuni, — cáci acél'a carele aru fi trebuitu se auda și sa esecutedie acésta — curatorulu, carele e totu deodata și arendatóre, carcimariu, jude micu, cassa riu comunale și mai scie Ddieu ce, — nu au fostu presinte. Atát'a este de iubitoriu de biseric'a, cátu dela pasci pãna la pasci mai nu-lu mai vedi la sf. biseric'a, și póte nici atunci nu totu-déun'a. — Apoi poftimu sa mai pretindi moralitate dela poporu, cându acél'a, carele aru trebui sa premérge cu esemple bune, face contrariulu! Déca mi aducu bine aminte inca de vre-o trei ori patru ani prea vener. nostru Consistoriu archid. au emisu unu cerculariu, prin care se ordina, cá cimiteriele sa se inchida și sa se tiena totu-déun'a în stare corespundietóre, carele fórté multu ne aru fi inlesnit ajungerea scopulu, dară amintitulu cerculariu, precum si celu pentru infiintarea de fonduri bis. scol. si filantropice emisu totu cam pre atunci, nu se afla în archiv'a parochiei nóstre, póte si acéstea au avutu crud'a sórte a fi ingropate în pulberea din cancelarii'a protopresbiterala, ori a fi aruncate prin guoiiu

séu pre câmpu precum se intempla cu unele și inca cu cele mai multe chiaru și în diu'a de astadi.

Acésta este fórté pe scurtu starea presenta a bisericiloru și scóleloru nóstre confes. din protopresbit. gr. or. alu Ternavei superioare, o stare în carea mi place a crede ca nu se va aflá altu protopresbiteratu afara de celu memoratu.

Mai înainte de a incheiá permitteti-mi ve rogu on. dle Red. a mai adauge inca ce-va.

Amu salutatu cu bucuria reinvierea vechiei nóstre metropolii și cu dens'a redobandirea constitutiunei nóstre bisericesci pre bazele sinodali, cu asemenea espresa bucuria amu primitu și statutulu org. pre a carui basa constituindu-se organele nóstre bisericesci și lucrându pentru bunastarea și prosperarea bisericiloru și scóleloru nóstre confes. acéstea au luat unu aventu imbucuratori. — În protopresbiteratulu nostru mai nice nu se scie ca avemu constitutiune bis. ori ba. Statutulu org. abiá este cunoscutu pre ici colea. Marturisescu adevéru ca în anulu trecutulu cându amu intratu în functiune cá parochu în N. s. parochienii mei nu au sciutu ca ce e stat. org. pentru acea atát'a greutate în urmarea în tóte afacerile conformu legeri, cáci mi s'au disu nu odata: „ce ne trebuie lege — sinodu etc. cum facemu doi séu trei e facutu și ceilalti nu strica, ca asiá amu procesu totu-déun'a.“ Comitetele și epitropiile parochiali precum sinodulu și comitetulu protopresbiteralu s'au constituitu numai odata de cându au intratu stat. org. în viétia și atunci contr'a acestui statutu ba ce e și mai multu în sinodulu protopresb. s'au alesu séu mai bine dicendu s'au denumitu de membru și unu individ u de confesiune straina, cu unu cuventu nu s'au respectatu legea, ceea ce se intempla pãna în diu'a de astadi. De aici provine totu reulu ce bantuie neintreruptu acestu protopresbiteratu; de aici tóta miseritatea în carea se afla, și retrogradarea bisericiloru și scóleloru nóstre și a caselor loru.

Din cele premise se póte cunósce destulu de chiaru ca unde jace bub'a și carea este medicin'a pentru curarea reului deci nu voiu mai dice astadata nimic'a decâtu respicu cuvintele:

O spiritu reformatoriu! aratate si pre aici prin tractulu protopresbiteralu alu nostru si fá, cá acei'a caror'a suntu incredintiate destinele bisericiloru și scóleloru nóstre tractuale, se véda ca suntemu în secululu luminiiloru și sa se intereseze mai multu de cauzele nóstre comune, mai lasandu de o parte interesele loru cele egoistice, cáci déca voru procede cá pãna acum'a de siguru ne voru aruncá în abisulu perirei.

Cá se nu aparú calumniatoriu amu onóre a me subsemná

Alu stimatu d-vóstre devotatu
Gerasimu Lupca,
parochu gr. or. în Nadesiulu sasescu.

Nadesiulu sasescu, 7/25 Iuliu 1875.

Dle Redactoru! La cele espirate prin fóia „Telegr. Romanu“ din Nadesiulu sasescu, viu si eu în interesulu adevéru a ve rogá sa binevoiti a dá locu urmatórelorú siruri. —

S'a scrisu în nr. 39 ca midilócele acele frumóse, cari suntu adunate pentru zidind'a biseric'a nóua, se potu atribuí numai antestatoriloru comunei nóstre bisericesci, si în specialu cá repartitiune s'a facutu de 1200 fl. v. a. si în fine multe alte, cari se lipsescu de totu adevéru.

Abstragendu acum dela aceea, ca si minciun'a e vorba, mai alesu cându e chiaru tiparita, eu totusi nu-mi permitu asta-data a lasá cá ómeni lipsiti de tóta consciintia, — sa-si atribue merite pentru cari au asudatu altii.

În scurtu dle Redactoru si sti-

matu publicu cetitoriu, — cine a scrisu ca s'a facutu repartitiune de 1200 fl. v. a. — a mintitu, căci in adeveru repartitiunea ce exista pentru scopulu amintitu, e numai de 500 fl. v. a. si s'a facutu la si prin staruint'a P. protopopu Almasianu.

Crucerii cei-lalti apoi, cari com-punu sum'a cea mai insemnata pentru scopulu suscitatu s'a facutu inca pre tempulu acel'a cându eramu si eu copilu, nu numai P. Gerasimu Lupea venitu alalta-eri la noi, — si s'a facutu ierasi numai prin staruint'a venăratului betranu protopopu Almasianu, care s'au sciutu folosí de tempu si impregiurări in interesulu bisericeii năstre. —

In fine cá sa retacu jertfele si ostenelele puse pâna a sterpitu in decursu de vre-o 10 ani confessiunea gr. cat. — amintescu numai atât'a, ca totu ce avemu noi bunu in Nadesiulu-sasescu, avemu de a multiamí d-lui protopopu Almasianu. —

Teodoru Danu
curatoru primariu in
Nadesiulu-sasescu.

Varietăți.

* * * (Multiamita publica). Dlu pretore alu Branului, fratele Nicolau Garoiu a binevoitu sub datulu Branu 10/7 1875 a-mi tramite pentru dearsii din Dobra sum'a de 15 fl. 32 cr. v. a. incasata dela comunele: 1) Zernesci 5 fl. 2) Poian'a Merului 3 fl. 3) Vladeni 3 fl. 4) Tientiari 4 fl. 32 cr.

Dreptu acea ve rogu sa aveti bunatate in „Teleg. Rom.“ a esprime adenc'a multiamita respectiveloru comune câtu si dlui pretore carele si-au adusu aminte de nenorocitiia de aici. Rom. de Crainicu.

* * * Ratiociniu si multiamita. Afându-se candidatul de profesura dela universitate de aici, d-lui Petru Dehelianu într'unu morbu greu si lipsindu-i ori si ce ajutoriu, mi-amu luat indrasné'la a rogá pentru densulu pre unii stimati domni, cari lu cunoscu pentru unu ajutoriu, cá sa póta caletóri in patrie.

In urm'a acei rogári amu primitu o suma de 89 fl. 95 cr., pre cari i-amu inmanuatu d-lui Dehelianu, dupa cum arata adeverinti'a scrisa de densulu:

a) Dela parintele asesoru consistor. in Sabiiu Z. Boiu 29 fl. 40 cr. (list'a cu numele d-loru contribuenti nu amu primit'o).

b) Dela d-lu profesoru gimnasiale in Brasiovu, R. Corvinu 30 fl. 55 cr. (list'a inca nu amu primit'o).

c) Dela parintele prot. alu Deveii Ioane Papiu 30 fl.

La cea din urma colecta au contribuitu urmatorii domni: I. Papiu prot. 2 fl. 50 cr.; P. Draghiciu 2 fl.; Av. Ber'a 2 fl.; L. Boteanu 1 fl.; G. Gil'a 2 fl.; L. Ber'a 1 fl.; G. Geosanu 50 cr.; Al. Olariu 1 fl.; Ambr. Olariu 1 fl.; I. Popoviciu 2 fl.; Ar. Popoviciu 1 fl.; Ioach. Fulea. 1 fl.; I. Moldovanu 1 fl.; G. Ciacian 1 fl.; Dr. Petco 2 fl.; Al. Olariu 1 fl.; G. Popu 1 fl.; N. Oprea 1 fl. 50 cr.; S. Horvatu 1 fl.; G. Nicóra 3 fl.; G. Nandr'a 1 fl.; I. Herbai 1 fl.; Rom. Crainicu 50 cr.

Din parte-mi primésca stimati domni binefacatori cea mai profunda stima si recunoscintia.

Graz in Iuliu 1875.

Dr. Munteanu.

* * * (Pentru venatori). Intrându cu 1 Augustu in vietia art. XXI relativu la darea asupra venatului primari'a cetății năstre printr'o publicatiune arata conditiunile prescise de lege ce trebuie sa le implinésca toti căti nu voru sa se lipsésca de acesta petrecere, supusa acum unei contributiuni cum n'a mai fostu pâna acum.

Cine voiesce sa aiba dreptulu de venatu trebuie sa si procure o carta de venatu, conforma legei, prin o rogare prevediuta cu timbru de 50 cr. Acésta carte se da pre tempu de unu anu (dela 1 Ianu-

ariu pâna la capetulu lui Decembre) si are valóre pre intregu teritoriulu Sct. Stefanu. Se potu esoperá atari carte si pre unu periodu de 3 ani, solvindu-se competintiele de timbru pre totu tempulu. Dispusetiunea acésta nu atinge pre individii cari in comuni rurale padiescu semanaturele (jitarii). Acésti'a prin diendu-se la venatu voru suferi pedéps'a de bani orandita prin lege. Cart'a de venatu trebuie sa fia prevediuta cu unu timbru de 12 fl. v. a. Acésta carta trebuie sa o póte venatorulu la sine spre legitimare, căci altmintrene se va pedepsi. Pedéps'a e a) 1 fl., in casu de repetitiune se póte urcá pâna la 10 fl. pentru celu ce nu arata cart'a fiindu provocatu; b) 20—100 fl. pentru celu ce venéza fára carta, séu cu un'a ce suna pre numele altui'a, séu cu o carta ce a in-cetatu de a mai avé valóre, séu cu o carta falsa, c) cu 30—200 fl., déca cine-va fiindu provocatu nu intrerumpe venatulu, séu nu-si spune numele si locuint'a, séu nu depune unu pemnu (zalogu) séu nu urméza pre provocatoriu la antisti'a comunei celei mai de aprópe.

Cartele de venatu din anulu acésta exceptiunalminte au valóre pre tempu de unu anu.

* * Anunciu literariu.

A esitu de sub pressa: „Sistemulu metricu“ manualu pentru invetiatori si toti barbati de scóla de *Basiliu Petri*. Editoru *V. Romanu*, tipariulu lui *W. Krafft* in Sabiiu.

Manualulu cuprinde 8 cóle in octavu si se compune din prefatia, introducere si 10 capitole.

In prefatia autorulu caracteriséza pre scurtu form'a dogmatica si inductiva a propunerei, iéra in introducere comunica cuventarea, cu carea densulu la 8 Fauru a. c. deschise conferintiele tenute in Orlatu cu invetiatorii granitiaresci asupra sistemului metricu, de unde si luá indemnulu la compunerea si publicarea manualului presinte.

Capitolulu I, avendu de scopu a orientá, tractéza de mesuri si ponduri in genere. Capitolulu II face istoriculu mesuriloru metricu. Iéra capitolulu III desvóta sistemulu diecimalu séu decadicu, pre care se baséza sistemulu metricu francesu espusu in capitolulu IV. Capitolulu V enumera acele avantagie séu preferintie ale sistemului metricu, cari au fácutu a se introduce astadi si la noi mesurile metricu. Legea pentru introducerea acestoru mesuri face obiectulu capitolului VI. Inainte inse de a privi mai de aprópe mesurile metricu introduse, manualulu tractéza in capitolulu VII, câtu se póte de pe largu si dupa principie metodice computulu cu *numeri diecimale*, aretându notiunea, scrierea, cetirea, resolvirea si reducerea frangeriloru diecimale si cele patru specie cu *numeri diecimale*. In capitolulu VIII carele arata computulu cu *numeri metrici* se espunu mai întâiu pre rendu mesurile liniare, patrute, cubice, de capacitate si pondurile, se enumera membrii, din cari se compune unitatea fia-carei categorie si se arata modulul, cum suntu a se scrie ceti, resolví si reduce mesurile respective. Dupa acésta urméza cele 4 operatiuni cu *numeri metrici*.

Capitolulu IX se ocupa cu transcomputarea (prefacerea) mesuriloru vechi in nóue si a pretiuriloru lor. In fine capitolulu X tractéza metodulu computulu in scóla elementaria in urm'a introducerei sistemului metricu, aratandu mai întâiu planulu de invetiamentu, apoi tractarea metodica a mesuriloru nóue.

Tendint'a domnului autoru, carea se póte urmari in totu manualulu, a fostu a emancipá computulu de tóte formele mecanice si a-lu fondá pre operatiunile eugetare logice. Din acestu punctu de vedere, de-si manualulu in prim'a linia e destinat pentru barbati de scóla, elu va fi binevenitu, chiaru neaperatu pentru fia-cine voiesce a-si castigá deplin'a cunoscintia a sistemului diecimalu si a calculatiunei mesuriloru metricu. Si cine mai póte fi astadi fára de aceste cunoscintie? Oplu deci e acomodatulu si pentru instruirea propria si ori-cine scie

cefi se póte deprinde prin acésta carte si singuru in calculatiunile amintite.

Manualulu se póte trage directu, séu prin librariile cunoscute, dela editorulu *Visarionu Romanu* in Sabiiu.

Pretiuulu de bolta alu unui esemplariu e 50 cr., cu tramitere francata prin posta 56 cr.

10 esemplarie costa numai	4 fl. 50 cr.
25 " " "	10 fl. — cr.
50 " " "	18 fl. 50 cr.
100 " " "	35 fl. — cr.

Sub pressa se afla de acelasu autoru „Sistemulu metricu“ manualu pentru scolari.

Concursu.

La scóla capitale normale dela bisericea SS. Archangeli din Satulungu, protopresbiteratulu gr. or. I-ii alu Brasiovului a devenitu vacantu unu postu invetiatorescu, pentru a cáru ocupare se escrie prin acésta concursu cu terminu pâna la 25 Augustu a. c.

Salariulu anuale pentru acestu postu este 350 fl. v. a. cu prospectu de a se inmultí salariulu totu la câte cinci ani de servitiu cu câte 50 fl. v. a. pre lánge indatorirea, cá pentru acestu salariu se tiena invetiatoriulu si prelegerile trebuincióse la scóla de repetitiune.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu suntu avisati a-si asterne subscrisoriulu comitetu suplicele lor adresate cátra Reverendissimulu domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu, instruite in sensulu Statutulu organicu.

Satulungu in 17 Iuliu 1875.

Comitetulu parochialu alu bisericei SS. Archangeli.

Irimie Verzea

(1—3) parochu si presied.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei parochiale Certesiu de clas'a a III protopresbiteratulu Ioagiuului I se escrie concursu a trei'a óra, cu terminu pâna la 17 Augustu st. v. a. c.

Venitele parochiale suntu urmátóriele:

1. Casa parochiala cu un'a gradina de legumi.

2. Unu pamentu aratoriu de 3 cara cucuruзу, folosinti'a fenului si pómeloru din 2 cimenterii.

3. Dela 75 case câte 2 mesuri de cucuruзу cu tuleu, dela 60 case câte 40 cr. biru anualu, stol'a usuata, si câte o dí de lucru dela tóta familia.

Tóte acestea la olala compute in bani dau unu venitu anualu de 300 fl. v. a.

Concurentii au a-si tramite petitiunile lor la subscrisulu pâna la terminulu pusu, instruite in sensulu Stat. org. si de suntu preoti, prevediute cu incuviintiarea pré Ven. Consistoriu archidiecesanu.

Hondolu in 16 Iuliu 1875.

In contielegere cu comitet. parochialu.

Basiliu Piposiu

(1—3) protopr.

Concursu.

Spre intregirea vacantei parochii de a 3 clasa din comun'a Ucea-super. districtulu Fagarasiului, se escrie prin acésta concursu pâna in 24 Augustu 1875.

Emolumentele suntu:

1. Dela 145 familii câte 1 caru de lemne.

2. Dela 145 famil. câte 1 dí de lucru vér'a.

3. Folosirea unui fenatiu de 2 cara de fenu.

4. Venitulu epatrafirului usitatu care tóte compute trecu sum'a de 350 fl. — v. a.

Cei cari aru dorí a ocupá numit'a statiune parochiale sa se adreseze pâna la terminulu mai susu indicatu cu concursulu lor la subscrisulu.

Avrigu, 21 Iuliu 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Vasiliu Maximu

(1—3) Adm. prot.

Concursu.

Pentru postulu de notariu comunale, devenitu vacantu in comun'a Sibieliu, scaunulu Sabiiului, se escrie concursu cu terminulu pâna in 25 Augustu a. c. st. n.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anuale de 300 fl. v. a., cuartiru liberu in edificiuulu de cancelaria, 4 orgii de lemne si alte competintie pentru scrieri private si asignatiuni de paspórtu in suma aprosimativa de 100 fl.

Pre lánge o praca de servitiu se mai recere cunoscint'a perfecta a limbei române.

Petitiunile suntu a se adresá in terminulu de susu la subscrisulu inspectoratu. Sabiiu in 30 Iuliu 1875.

Dela inspectoratulu cercuale alu Salistei 2—3

Concursu.

La scóla normale capitala gr. res. ce se va deschide cu inceputulu anului scolaric 1875/6 in S. Sabesiu suntu de imbracatu 5 statiuni invetiatoresci; dóue la fetitie si trei la baieti, pentru ocuparea acestoru se escrie concursu cu terminu pâna la 15 Augustu 1875 st. v.

Léfa annuala pentru fia-care invetiatoriu e de 300 fl. v. a. din cuti'a bisericeii si cortelu naturale in edificiuulu scólei, iéra aceluia dintre invetiatori carele va fi insarcinatu sa póte directiunea — i se ascuréza pre lánge salariulu de 300 fl. si unu pausialu de 100 fl. v. a. la anu. —

Dela concurentii ce dorescu se capete vre un'a din prementionatele statiuni se astépta sa-si indrepte cererile sele inzestrate cu documentele prescise de statutulu organicu si cu deosebire cu testimonii despre absolvirea celu putienu a celoru 4 clase gimnasiale, a cursulu pedagogicu ori teologicu si cumca au depusu esamenulu de calificatiune, scaunulu protopresb. respectivu in S. Sabesiu.

S.-Sabesiu in 13 Iuliu 1875.

(2—3) Comitetulu parochialu.

Nr. 628.

Concursu.

La scólele reuniunii granitiaresci din fostulu regimentu romanu I suntu a se conferi urmátóriele posturi:

1. Posturile de invetiatori diriginti la scólele din Tientiari si Lis'a cu salariu anuale de câte 300 fl. v. a. cortelu, gradina si lemne de focu.

2. Posturile de invetiatori adjuncti la scólele din Lis'a, Jin'a si Tientiari, si adeca in Tientiari cu salariu anuale de 200 fl. in Lis'a si Jin'a de cate 180 fl. v. a. la tóte inca cortelu si lemne de focu dupa usulu de pâna acum'a.

Doritorii de a ocupá vre-unulu din posturile aceste, binevoiesca a-si tramite suplicele instruite cu documentele recerute pâna la 15 Augustu a. c. st. n. la

Comitetulu scóleloru granitiaresci din fostulu regimentu romanu I in Sabiiu.

Concursu.

Devenindu vacante 2 posturi de invetiatori la scóla normala (primara) rom. gr. or. din Brasiovu se escrie pentru ocuparea lor concursu cu terminu pâna la 20 Augustu (1 Septembrie) a. c.

Concurentii sa binevoiesca, a se adresá cátra subscris'a Eforia alaturandu pre lánge petitiune testimoniile despre purtarea lor politica si morala, despre calificatiunea pedagogica-didactica si testimoniu din clas'a gimnasiala séu reala ultima, ce va fi cetatatu-o.

Salariulu anualu impreunatu cu fia-care din aceste posturi este in anulu primu alu servitiului de 300 fl. v. a., in urmatorii 2 ani câte 400 fl. iéra de aci inainte salariulu de invetiatoriu definitivu 500 fl. la care dupa servitiu de 10 ani se adauga decenalele de 100 fl. si dupa 20 ani decenale de 200 fl. Prelánge acestea mai au invetiatorii acestei scóle si dreptulu de pensiune.

Brasiovu 4/16 Iuliu 1875.

Eforia scóleloru centrale romane ort. resarit.

(2—3) Iosifu Baracu, protopr. cá presiedinte.